

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-11-75-59>

УДК 792.8.071.2Лань:792.8.02(477)“1987/2001”

Мосесова К.І., Лань О.Б.

Львівський національний університет імені Івана Франка

ТВОРЧА РЕАЛІЗАЦІЯ МИСТЕЦЬКИХ ЗАДУМІВ РЕЖИСЕРА-БАЛЕТМЕЙСТЕРА ОКСАНИ ЛАНЬ ЧАСІВ РОЗБУДОВИ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Анотація. У статті досліджено творчі доробки львівського режисера-балетмейстера, керівника модерн-балету «Акверіас» Оксани Лань за період відновлення державності України та розбудови української незалежності. Її діяльність є яскравим прикладом розвитку хореографічного мистецтва в Україні кінця XX – початку XXI століття. Зазначено частковий перелік хореографічних композицій і танцювальних вистав у галузі української сучасної хореографії. Здійснено аналіз деяких хореографічних композицій та танцювальних вистав, створених хореографією у хронологічному порядку в період з 1988 року до початку XXI століття. Виявлено основні ідеї та принципи її роботи з кожним хореографічним твором та певні особливості у створенні танцювальних вистав за участю модерн-балету «Акверіас». Здійснено акцент на підборі музичного матеріалу до кожної з композицій, на стилістично-композиційному та художньо-образному втіленні ідей митця.

Ключові слова: режисер-балетмейстер, Оксана Лань, модерн-балет «Акверіас», хореографічна композиція, танцювальна вистава.

Mosysova Kseniya, Lan Oksana

Ivan Franko National University of Lviv

CREATIVE IMPLEMENTATION OF THE ARTISTIC CONCEPTS OF THE DIRECTOR-CHOREOGRAPHER OXANA LAN DURING CONSTRUCTION OF UKRAINIAN INDEPENDENCE

Summary. The article explores the creative achievements of Lviv director-choreographer Oksana Lan, director of the modern-ballet «Aquerias» for the period of restoration of Ukrainian statehood and building of Ukrainian independence. Her activity is a prime example of the development of choreographic art in Ukraine at the end of XX – beginning of XXI century. There is a partial list of choreographic compositions and dance performances in the field of Ukrainian contemporary choreography. The analysis of some choreographic compositions and dance performances created by choreography in chronological order in the period from 1988 to the beginning of the XXI century is made. The basic ideas and principles of her work with each choreographic composition and certain peculiarities in the creation of dance performances with the participation of the modern-ballet «Aquerias» are revealed. Emphasis is placed on the selection of musical material for each of the compositions, on the stylistic-compositional and artistic-figurative embodiment of the ideas of the artist. The attentive attitude of researchers in recent times requires the study of the history and development of choreographic art in Ukraine. The 90s of the twentieth century are characterized by the active creative activity of the director-choreographer and the director of the modern-ballet "Aquerias" by Oksana Lan and lead to popularity. This period was marked by such creative achievements as: dance performances «Giving Happiness» (1988) and «Zodiac One Night» (1992), compositions «Agreement» (1992), «Trap» (1992), «Duet» (1993), «Galicia Suite: Lviv Florists» (1994), Triptych «Dancing on the Hills» (1994), «Bells» (1995); the rock opera «Believe» (1993), a one-act ballet installation «Don Juan from Colomija» (1995). It is important to highlight such creative works as: choreographic compositions «Madness» (1996), «Choir» (1996), «Deja vu» (1997), «Carpathians» (1998), Waltz «Birth» (2000), «Rhythms of the Carpathians» (2001); dance performance «Unspeakable ... or Something About Love» (1997). The immense creative work of choreographer, director-balletmaster Oksana Lan and her conceptual approach to the creation of various choreographic forms is a wide field for the study of the development of choreographic art in Ukraine in the late XX – early XXI century.

Keywords: director-choreographer, Oksana Lan, modern-ballet «Aquerias», choreographic composition, dance performance.

Постановка проблеми. Уважного ставлення дослідників останнім часом вимагає питання вивчення історії та розвитку хореографічного мистецтва України. Постать режисера-балетмейстера Оксани Лань є яскравим прикладом розвитку хореографічного мистецтва в Україні кінця XX – початку XXI століття. Необхідно розглянути величезний творчий доробок хореографа та звернути увагу на стилістично-композиційне та художньо-образне втілення ідей митця.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему розвитку хореографічного мистецтва України та дослідження творчих доробків українських митців фрагментарно висвітлювали у своїх

наукових працях О.А. Плахотнюк, Д.І. Шариков, Б.М. Колногузенко [6; 12; 15]. Синтез мистецтва та втілення сучасних прийомів перформансу в парктиці постановки хореографічного твору досліджували О.Б. Лань, А.Л. Дем'янчук [4; 7].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Детальніше досліджено творчий доробок режисера-балетмейстера Оксани Лань за період кінця XX – початку XXI століття в хронологічному порядку. Виокремлено ідею кожної хореографічної композиції та задум кожної танцювальної вистави.

Мета статті. Головною метою статті є дослідження розвитку хореографії в Україні крізь аналіз

творчого доробку режисера-балетмейстера Оксани Лань за період кінця ХХ – початку ХХІ століття.

Виклад основного матеріалу дослідження. 90-ті роки ХХ століття характеризуються активною творчою діяльністю режисера-хореографа та керівника модерн-балету «Акверіас» Оксани Лань та призводять до популярності. Цей період відзначився такими творчими доробками, як: танцювальні вистави «Даруючий щастя» (1988) та «Зодіак одної ночі» (1992), композиції «Agreement» (1992), «Пастка» (1992), «Дует» (1993), «Галицька сюїта: Львівські квітникарки» (1994), триптих «Танці на пагорбах» (1994), «Дзвін» (1995); рок-опера «Вірую» (1993), одноактний балет-інсталяція «Дон Жуан з Коломиї» (1995).

Розглянемо деякі з них детальніше в контексті ідеї та композиційної побудови.

Танцювальна вистава «Даруючий щастя» (1988), створена методом компеляції хореографічних композицій тогочасного репертуару ансамблю сучасного танцю «Фестиваль» клубу Львівського автобусного заводу (ЛАЗ) із використанням принципу синтезу мистецтв і театралізації та застосуванням сценарно-режисерських ходів: виконавці танцівники між танцями виконували пісню з власним гітарним акомпанементом, читали поезію, були акторами дієвих мізансцен, самі змінювали декорації сценографії тощо. Авторська хореографія Оксани Лань в цей час була спрямована на композицію малих форм естрадного напрямку або естрадно-сюжетного танцю. За виставу «Даруючий щастя» ансамбль сучасного танцю «Фестиваль», заснований мисткинею, отримав звання «народний художній колектив» [3].

Танцювальна вистава «Зодіак одної ночі» (1992).

Продовжуючи працювати в напрямку естрадного мистецтва та одночасно розвиваючи техніку джаз-танцю в Україні Оксаною Лань було створено концертно-комерційну виставу, де всі композиції були поєднані однією тематично-сюжетною лінією: знаки зодіаку, які з'являються у вигляді стихій, перетворюються у персонажів з особистим характером та взаємодіють у палітрі психологічних конфліктів. Музична палітра композицій групи «Art of noise» – «Catwalk» та «Robinson Crusoe» надає драматургії сучасний акцент. Цією виставою розпочав свою сценічну історію модерн-балет «Акверіас» («Aquerias»). Ідея костюмів також належить Оксані Лань: чорне трико-комбінезон з нагрудною емблемою знаку зодіаку в кожній наступній композиції доповнюється змінними символічними аксесуарами та деталями одягу, які розкривають сутність персонажу.

У виставу ввійшли композиції «Зодіак» (перша та друга частини), «Джаз», «Ноктюрн», хореографічні мініатюри «Вогонь і вода», «Тріо» та інші.

В другій частині вистави, яка має назву «Селяві» («C'est La Vie» франц.) показано однойменну хореографічну картину, в якій балет підспівує наживо фонограмі, створюючи так званий ефект «мюзиклу». В цій частині зібрано композиції в стилі хіп-хоп, брейк-данс (англ. – break-dance), «вог» (франц. vogue), джаз-данс (jazz-dance) та інші.

Особливістю вистави є використання оригінальної сценографії (архітектор В. Проскураков) – об'ємної двоповерхової конструкції із профіля дюралюмінію в трьох площинах з двома сходовими

прольотами [13, с. 360]. На той час конструкції такого типу ввійшли в «сценографічну моду» зарубіжних театральних та балетних труп.

Хореографічна композиція «Agreement» (1992).

Друга назва – «Під силою кохання».

Музична основа: автор – Джон Андерсон (Jon Anderson), соліст групи «YES» та Kitaro, композиція – «Agreement», стиль музики – new age.

«Чорна маса засмоктує, перекриває повітря, не дає злетіти. Повільно і в той же час ритмічно рухаються на сцені фігури в довгому чернечому одязі. Одна за одною змінюються пози в стилі «вог». Але раптом ... щось вибухнуло, і психодинаміка танцю різко змінилася. З'явився герой – той, хто найбільше бажає вирватися з темряви світу користі. Змахнути з себе бруд всеохоплюючої продажності...», – так відомий український часопис «Високий замок» розказував читачеві у 1993 р. про хореографічну композицію «Agreement» (з англ. – угода) [5].

Вперше танцювальну композицію показано на Фестивалі української поп-музики «Марія-92» (м. Трускавець). Ідея автора: спроба художньо показати вибір чоловічини – прийняття пристрасті через сумніви та розгубленість, переступаючи через кордони канонів. Фіолетовий одяг п'яти танцівників підкреслює еротичність художнього образу, а форма довгого прямого тяжкого плаща з капюшоном придумана хореографінею для зображення філософської канонізації постатей та ефекту зникаючого обличчя.

Хореографічна композиція «Пастка» (або «Why», 1992).

Музична основа: автор – Annie Lennox, композиція – «Why», стиль музики – pop ballad.

З цієї хореографічної композиції модерн-балет «Акверіас» почав новий етап життя. ««Why» – одна з найсильніших робіт «Акверіаса». Хоч ідея не нова, та дивлячись на її втілення вашою трупкою, мабуть, не одна жінка подумки зізнається собі: «Це я», – зазначав відомий часопис «Жіночі секрети» у інтерв'ю з Оксаною Лань весною 1994 року [1, с. 4].

Так само, як і попередню, вперше цю танцювальну композицію показано на Фестивалі української поп-музики «Марія-92» (м. Трускавець). Трохи згодом знято кліп Володимиром Зайковським. Виконавці: Юлія Левіна, Андрій Лань, Вадим Прокопенко. Надалі, в танцювальній виставі «Несказане..., або дещо про кохання» (Львівський національний академічний театр опери та балету імені Соломії Крушельницької, 1997 р.) головну жіночу партію виконала Нінель Зберя (Квятківська). В одному з інтерв'ю українського періодичного видання «Жіночі секрети» 1994 р. Оксана Лань так розповідала про вже відому на той час хореографічну композицію «Пастка» («Why», 1993): «Розказати історію про двох чоловіків і одну жінку мене надихнув, навіть не знаючи про це, Роман Віктюк. Це танець про те, як смерть одного кохання збігається з народженням іншого. Два періоди зсунулися в часі, накладаючись один на другий... Ми танцюємо про любов, а кожен розуміє її по своєму» [1, с. 4].

Хореографічна композиція «Дует» (1993).

Музична основа: автор – Gipsy Kings, композиція – «No Volvere», стиль музики – фламенко.

Прем'єра відбулася на Фестивалі української поп-музики «Марія-93» (м. Трускавець). Композиція була поставлена хореографією для особистого виконання. У виконанні Оксани Лань показана глядачеві біля 90 разів. Наступні виконавці головної жіночої ролі: Людмила Пернепєсова, Нінель Зберя, Соломія Панчишин, Ксенія Мосєсова. В ідею композиції покладено зустріч після розлуки жінки і чоловіка в той момент, коли жінка розуміє, що її кохання до нього пройшло. Навпаки, чоловік відчуває, що закохався. Драматургію композиції підсилює стилістичне використання лексики іспанських мотивів та елементів фламенко. Знову оригінальний задум хореографіні: у фінальній мізансцені головний герой огортає себе великою прозорою спідницею героїні як шлейфом її присутності в своєму серці.

Триптих «Танці на пагорбах», створено в 1993-1994 рр.

Складові триптиху:

1. Композиція «Фавни».
2. Композиція «Ельфи».
3. Композиція «Німфи» (початкова назва «Силует»).
4. Театралізований фінал «Повернення у реальність».

Використано музичні твори:

- «Танець», автор – група «Акваріум», слова та музика – Борис Гребенщиков;
- «Звони огненних одєжд», автор – група «Нєсчастный случай», слова – Олександр Барабашєв;
- «На вершинє холма», автор – група «Квартал»;
- «Сидя на красивом холме», автор – група «Акваріум», слова та музика – Борис Гребенщиков.

Ідеєю створєння триптиху «Танці на пагорбах» стала наявність в кожному із застосованих музичних творів слів «пагорби» (рос. «холмь»). Всі танцювальні композиції об'єднані однією темою: сценічною дією, яка розгортається «на пагорбах». Персонажів фавнів, німф та ельфів було вибрано для підкрєслєння близькості до природи та духовних уподобань предків, надавши їм людських відносин та характерів.

Завєршує триптих «Танці на пагорбах» акторська мізансцена в якій четверо чоловіків, що залишаються на самоті після зникнення коханих дівчат-німф викурюють сигарету в роздумах. Їх спокій порушують «реальні» кохані жінки, забираючи із собою. В руках у дівчат елементи одягу персонажів з попередніх композицій. Фінальна мізансцена стоп-кадру з поглядом у зал залишає всі питання, що їх ставить мисткиня, відкритими.

Хореографічна композиція «Дзвін» (1995).

Музична основа: автор – Mike Oldfield, композиція – «Incantations», стиль музики – art-rock, new age.

Ритуально-символічна композиція в стилі модерн для шести дівчат. Основна ідея: відтворити постійний ритмічний звук дзвіночків плєскаючи в долоні, створюючи танець-сповідь, танець-молитву. Коли руки зайняті (наприклад, дівчата в колі тримаються руками) – ритм дзвону відбивається стопами ніг. Кода композиції – умовний злам внутрішнього механізму людини, яка застигає, стоячи на колінах в останньому звучанні дзвіночка.

В другій половині 90-х років. ХХ століття модерн-балет «Акверіас» вже існує як сильна творча одиниця на чолі з Оксаною Лань зі своїм цїкавим

репертуаром, не схожим ні на які інші хореографічні та пластичні постановки на терєнах України. Вже тоді в творчому житті колективу були плідні творчі досягнення, колектив запрошували в якості гостей чи учасників всеукраїнських та міжнародних фестивалів, не тільки хореографічного мистецтва, але і музичного та театрального.

На той період репертуар активно збільшувався, напрацьовувався синтез видів та стилів у хореографічному мистецтві. В стилістиці хореографічної лексики вже чітко проглядаються джаз-танець, надбання стилю «модєрн» та збереження основ класичного танцю [11, с. 169].

На період кінця ХХ століття – рубіж ХХ–ХХІ століть варто виділити такі творчі доробки, як: хореографічні композиції «Безумство» (1996), «Хор» (1996), «Дежавю» (1997), «Карпати» (1998), Вальс «Народження» (2000), «Ритми Карпат» (2001); танцювальну виставу «Нєсказанє... або дещо про кохання» (1997). У зв'язку з викладеним вище, розглянемо їх детальніше.

Хореографічна композиція «Безумство» (1996).

Музична основа: автор – Sting, композиція – «Mad about you», Кріс Ботті – соло на саксофоні.

В головній ідеї задуму композиції «Безумство» використано вислів: «він любить її та вона любить іншого». І так по колу. Нас кидає в житті від одних людей до інших, ми можемо тікати і прагнути свободи, але ми всі потрібні один одному. Хореографічна композиція «Безумство» поставлена у стилі джаз-модєрн. Оригінальним художнім прийомом є застосування стоп-кадру кордебалету на появі голосу вокаліста в музичному супроводі після інструментальної частини: чорні силуети балету стоять спинами до глядача в контрольному світлі в момент переносу уваги на голос та колір світлових ефектів горизонту.

Хореографічна композиція «Хор» (1996).

Музична основа: автор – Енґа, композиція – «Anywhere Is», стиль музики – new age.

Ідеєю створєння цієї композиції стало саме слово «chorus» грецького походження, що в перекладі з англійської може перекладатися як «хор» так і «кордебалет» (chorus line). Музика Енї наптовхнула автора на композиційне перетворєння хору (кордебалету) дівчат на справжній «співаючий хор». Сценічний одяг дівчат вирішено таким чином, щоби манжети рукавів сукні перетворювались на жабо, і під час умовного співу виділяли дівочі обличчя, а під час танцю прикрашали рух кордебалету. Композиція виконується у складі шістнадцяти дівчат.

Хореографічна композиція «Дежавю» (1997).

Музична основа: автор – Sting, композиція – «Cool Breeze».

Дежавю (фр. déjà vu – вже бачене) – психічний стан, коли людина відчуває, що вона колись вже була у такій ситуації, проте це відчуття не зв'язується з певним моментом минулого, а належить до «минулого взагалі» [2].

Хореографічну композицію «Дежавю» створєно в 1997 р. Прем'єра відбулась у танцювальній виставі «Нєсказанє... або дещо про кохання» (Львівський національний академічний театр опери та балету імені Соломії Крушельницької, 1997 р.) із авторським виконанням головної ролі. Тобто, Оксана Лань поставила цю хореографічну композицію на себе.

Ідея твору закладена в трансформації жінок за віковими періодами, але в зворотньому порядку (умовно – 40-30-20-10 років). Жінка з'являється в оточенні шести елегантних чоловіків, кількість яких зменшується протягом усієї розповіді. Для характеристики кожного вікового періоду використано особливий стиль танцю, а саме: слоу-фокс, сальсу, джаз-модерн, та в останньому фрагменті застосовано пантоміму. Цікавим вирішенням зміни «вікових періодів» є переміна костюму, причому кожний костюм відкривається після зняття попереднього. Таке «роздягання» є трактовкою автора умовного «роздягання душі». Головна героїня в фіналі виявляє, що відчуває себе ошуканою.

Особливою подією в творчому житті модерн-балету Оксани Лань «Акверіас» стає *танцювальна вистава «Несказане... або дещо про кохання»*. Її прем'єра відбулась на сцені Львівського національного академічного театру опери та балету імені Соломії Крушельницької 22 та 23 березня 1997 р. В програму ввійшли такі вже відомі глядачеві України композиції, як «Agreement» (1992), «Пастка» («Why», 1993), триптих «Танці на пагорбах» (1994), «Галицька сюїта: Львівські квітничарки» (1994), «Дзвін» (1995), «Безумство» (1996), «Хор» (1996), «Дежавю» (1997) та інші. Чотири блоки вистави були поєднані тематичним режисерським ходом: між композиціями у виконанні актора та режисера театру Вадима Сікорського начитувалися екзистенції, спеціально написані для цього вечора Олександром Щукіним [9, с. 11].

У своїй методичній розробці Оксана Лань, описуючи специфіку режисури хореографічних заходів, а особливо реалізацію режисерського задуму, зазначає: «Зіткнення протилежних сил, боротьба за досягнення мети, подолання перешкод, а також протиріччя між невідомістю і бажанням розкрити її – це прояви конфлікту. У драматургії видовишно-театралізованих заходів конфлікт може носити суто соціальний характер і він не припустимий відбуватись на очах у глядача, але дозволяє зрозуміти ідею» [8, с. 6]. В композиціях, що увійшли в виставу «Несказане...», або дещо про кохання» яскраво проявляється світоглядний, філософський конфлікт. Роздуми, пошук особистих відчуттів та приховування внутрішніх сумнівів є квінтесенцією драматургічної побудови даної вистави [8, с. 6]. Для українського глядача ця подія стала відвертою несподіванкою та викликала цікавість до постаті хореографа – режисера Оксани Лань і захоплення її творчістю.

Особливістю хореографіні було створення перших в Україні композицій в стилі джаз-фольк, використовуючи нову українську сучасну музику. Першим твором була «Галицька сюїта: Львівські квітничарки» (1994). Хореографічні композиції «Карпати» (1998) та «Ритми Карпат» (2001) створювались вже безпосередньо

для концертних програм Героя України, народної артистки України та Молдови Софії Ротару. В композиції «Карпати» використано лексику джаз-танцю та елементів українських танців Прикарпатського регіону. Музична основа: автор – Deep Forest, композиція – «Café Europa», стиль музики – world music.

В композиції «Ритми Карпат», де було зроблено оранжування добірки українських та молдавських народних мелодій українським звукорежисером і музичним продюсером Володимиром Бебешко, хореографією застосовано синтез елементів лексики молдавських танців «Хостропець», «Хора де ла суд», «Молдовеняска», «Келушарій», «Креїцеле», «Мерунцика» та лексичних мотивів українського танцю Карпат. Інтерпретація усієї лексики подається в джазовому стилі. Обидві композиції створені як вітальний початок або інтермедія концертної тематичної програми співачки. Надалі обидві композиції були презентовані в різних сценічних та концертних заходах як окремих творів та увійшли в програму ювілейного концерту модерн-балету «Акверіас» – «GOLDEN COLLECTION. 25 років натхнення з Оксаною Лань» (2011 р.) [10].

Вальс «Народження» (2000).

Музична основа: автор – «Adiemus», композиція – «Ein Wiener Walzer».

Ідеєю хореографічного твору було те, що із білої піни спідниць розпускається квітка – символ народження кохання та нового життя. Для кожної дівчини знаходиться хлопець і всі пари кружляють у вальсі. Музична та хореографічна стилістика вальсу пронизана джазовими та латиноамериканськими ритмами, що періодично задають тон дикого ритуального танцю. В середині композиції сюжет доповнено короткими історіями відносин у кожній парі в променаді. У фіналі в апогеї вальсу бутон квітки несподівано закривається.

Прем'єра відбулась на сцені Львівського національного академічного театру опери та балету імені Соломії Крушельницької зимою 2000 року відкриттям щорічної акції «Галицький лицар», яка зародилася в Тернополі на знак ушанування найкращих, найуспішніших людей області. А у Львові цю акцію проводять від 1999 р. [14].

Висновки і пропозиції. Беручи до уваги окремі танцювальні композиції хореографіні, можна помітити, що вони завжди сповнені глибоким змістом, філософією, проводиться паралель із сучасними проблемами соціуму або вічними питаннями людства. Величезний творчий доробок хореографа, режисера-балетмейстера Оксани Лань та її концептуальний підхід до створення різноманітних хореографічних форм є широким полем для дослідження розвитку хореографічного мистецтва в Україні кінця ХХ – початку ХХІ століття.

Список літератури:

1. Вдовиченко Г. Оксана Лань: в 36 років я буду шикарною жінкою. *Жіночі секрети*. 1994. квіт.-трав. № 2(5). С. 3–4.
2. Вільний тлумачний словник. URL: <http://sum.in.ua/f/dezhavju>. (дата звернення: 19.08.2019).
3. Головата К. У полоні терпсіхори. *Ленінська молодь*. 1989. 29 квіт. № 48. С. 3.
4. Дем'янчук А.Л. Історія та синтез мистецтв : навч.-метод. посібник для студентів з галузі знань: 02 Культура і мистецтво, спеціальність: 024 Хореографія (магістр), денної та заочної форми навчання. Львів : Кафедра режисури та хореографії ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. 288 с.
5. Ієвлева Е. И вырос «Акверіас» из детских штанишек. *Высокий замок*. 1993. 30 сент. № 120 (355). С. 4.

6. Колногузенко Б.М. Види мистецтв і хореографії. 2-ге вид. Харків, 2014. 319 с.
7. Лань О. Втілення сучасних прийомів перформансу в парктиці режисури одноактного балету. *Lwowsko-Rzeszowskie Zeszyty Naukowe (Львівсько-Ряшівські наукові зошити) Kultura – Sztuka – Edukacja – Terapia w perspektywie interdyscyplinarnej*. Rzeszów–Львів : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego. W. № 2, 2014. S. 232–240.
8. Лань О. Методи режисури видовищно-театралізованих заходів у хореографії: Методична розробка. З досвіду роботи народного художнього колективу Модерн-балет та школа-студія сучасного танцю «АКВЕРІАС». Львів : «Камула», 2019. 52 с.
9. Марі-Анна & Роман. Перша п'ятирічка модерн-балету «Акверіас». *Дозвілля*. 1997. 28 бер. № 13(93). С. 11.
10. Модерн-балет «Акверіас» відсвяткував 25-річчя. URL: <http://infolviv.net/nekatehoryzovano/6903-moder-balet-akverias-vidsvyatkuvav-25-richchya-foto.html> (дата звернення: 10.09.2019).
11. Мосесо́ва К. «Галицька сюїта: львівські квітникарки» Оксани Лань як початок розвитку хореографії в стилі джаз-фольк в Україні. *Хореографічна культура – мистецькі виміри* : збірник статей / [упоряд. О. Плахотнюк]. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, кафедра режисури та хореографії, 2019. Вип. 7. 198 с.
12. Плахотнюк О. Фольк-джаз-танець у контексті розвитку сучасного хореографічного мистецтва України. *Вісник Львівського університету. Серія : Мистецтвознавство*. 2013. Вип. 12. С. 242–247.
13. Проскураков В.І. Архітектура українського театру. Простір і дія : Монографія. Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», Видавництво «Срібне слово», 2004. 584 с.
14. Світ через культуру. Юрій Винничук. Людина в професії. URL: <http://massovoodessa.blogspot.com/2017/03/65.html> (дата звернення: 09.08.2019).
15. Шариков Д.І. Неокласицизм у хореографічній культурі: генеза і концепція балетного театру : монографія. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 304 с.

References:

1. Vdovychenko, H. (1994). Oksana Lan: v 36 rokov ya budu shykarnoiu zhinkoiu [Oksana Lan: At 36, I will be a gorgeous woman]. *Zhinochi sekrety*. kvit.-trav. № 2(5), pp. 3–4.
2. Vilnyi tlumachnyi slovnyk [Free Explanatory Dictionary]. Available at: <http://sum.in.ua/f/dezhavju> (accessed 19 August 2019).
3. Holovata, K. (1989). U poloni terpsikhory [Captivated by the Terpsichore]. *Leninska molod*. 29 kvit. № 48, p. 3.
4. Demianchuk, A.L. (2018). *Istoriia ta syntezy mystetstv: nauch.-metod. posibnyk dlia studentiv z haluzi znan: 02 Kultura i mystetstvo, spetsialnist: 02 Khoreohrafiia (mahistr), dennoi ta zaochnoi formy navchannia* [Art History and Synthesis: A Learning Method. guide for students in the field of knowledge: 02 Culture and art, specialty: 024 Choreography (Master's), full-time and correspondence forms of study]. Lviv: Kafedra rezhysury ta khoreohrafiia LNU im. Ivana Franka, 288 p. (in Ukrainian)
5. Ievleva, E. (1993). I vyros «Aquerias» iz detskih shtanishek [And "Aquerias" grew out of children's pants]. *Vysokij zamok*. 30 sent. № 120 (355), p. 4.
6. Kolnohuzenko, B.M. (2014). *Vydy mystetstv i khoreohrafi. 2-he vyd.* [Kinds of arts and choreography. 2nd species]. Kharkiv, 319 p. (in Ukrainian)
7. Lan, O. (2014). Vtlennia suchasnykh pryiomiv performansu v parktytsi rezhysury odnoaktnoho baletu [The embodiment of modern techniques of performance in the parctic of directing one-act ballet]. *Lwowsko-Rzeszowskie Zeszyty Naukowe (Lvivsko-Riashivski naukovy zoshyty) Kultura – Sztuka – Edukacja – Terapia w perspektywie interdyscyplinarnej*. Rzeszów–Lviv : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego. W. № 2, pp. 232–240.
8. Lan, O. (2019). Metody rezhysury vydovyshechno-teatralizovanykh zakhodiv u khoreohrafi: Metodychna rozrobka. Z dosvidu roboty narodnoho khudozhnoho kolektyvu Modern-balet ta shkola-studiiia suchasnoho tantsiu «AQUERIAS» [Methods of directing theatrical events in choreography: Methodical development. From the experience of work of Aquerias Modern Ballet and Studio of Contemporary Dance]. Lviv: «Kamula», 52 p. (in Ukrainian)
9. Mari-Anna, & Roman (1997). Persha piatyrichka modern-baletu «Aquerias» [The first five years of Aquarias Modern Ballet] *Dozwillia*. 28 ber. № 13(93). P. 11.
10. Modern-balet «Aquerias» vidsviatkuvav 25-richchia [The Aquarias Modern Ballet celebrates its 25th anniversary] Available at: <http://infolviv.net/nekatehoryzovano/6903-moder-balet-akverias-vidsvyatkuvav-25-richchya-foto.html> (accessed 10 September 2019).
11. Mosiesova, K. (2019). «Halytska siuita: lvivski kvitnykarky» Oksany Lan yak pochatok rozvytku khoreohrafi v styli dzhaz-folk v Ukraini ["Galician Suite: Lviv Florists" by Oksana Lan as the Beginning of the Development of Jazz-Folk Choreography in Ukraine]. *Khoreohrafichna kultura – mystetski vymiry: zbirnyk statei* / [uporiad. O. Plakhotniuk]. Lviv: LNU imeni Ivana Franka, kafedra rezhysury ta khoreohrafi, vyp. 7, 198 p.
12. Plakhotniuk, O. (2013). Folk-dzhaz-tanets u konteksti rozvytku suchasnoho khoreohrafichnoho mystetstva Ukrainy [Folk-jazz dance in the context of the development of contemporary choreographic art of Ukraine]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia : Mystetstvoznavstvo*. Vyp. 12. S. 242–247.
13. Proskuriakov, V.I. (2004). *Arkhitektura ukrainskoho teatru. Prostir i diia: Monohrafiia* [Architecture of Ukrainian theater. Space and action: Monograph]. Lviv: Vydavnytstvo Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika», Vydavnytstvo «Sribne slovo», 584 p. (in Ukrainian)
14. Svit cherez kulturu. Yurii Vynnychuk. Liudyna v profesii [Yuriy Vinnychuk. Man in profession]. Available at: <http://massovoodessa.blogspot.com/2017/03/65.html> (accessed 9 August 2019).
15. Sharykov, D.I. (2017). *Neoklasytsizm u khoreohrafichnii kulturi: heneza i kontseptsiiia baletnoho teatru: monohrafiia* [Neoclassicism in Choreographic Culture: Genesis and Concept of Ballet Theater: Monograph]. Vinnytsia: TOV «Nilan-LTD», 304 p. (in Ukrainian)